



# CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

I. leto.

V Gorici, veliki traven 1880.

5. zvezek.

## O mati!

O mati, ki breme nam v žalosti lajšaš,  
Devica, ki v sreči nam radosti slajšaš,  
Najljubša, najlepša, najblažja gospa!

O sonce, ki serca budiš in pomlajaš,  
Studénc, ki žejne hladiš in napajaš,  
Rosíca roseča rešenje svetá!

O zvezda čolniču na morju življenja,  
Pomoč kristijanov v deželi terpljenja,  
Naš up, pribežálišče iz grešnih grozá!

O bramba mogočna, zavetnica zvesta,  
Od vekoma izvoljena božja nevesta,  
Vsa čista, brezmadežnega spočetjá!

O daj, kaker tukaj v cvetočem ti maju,  
Gdaj peti nam tamkaj ti radostnim v rajju,  
Daj s tabo, častita, častiti Boga!



## Tretji red našega sv. očeta Frančiška.

*Čertice v podučenje udom in drugim vernim.*

**Korist in duhovne dobrote, ki jih tretji red ponuja svojim udom.** *je pravi red*

V prejšnjem poglavju smo govorili o raznih vejah in mladikah, ki so pognale ščasoma iz debela tretjega reda, ter se povzdignile v višavo samostanskih, regularnih redov. O teh nadalje nimamo namena govoriti, ker so pisani ti naši listi zlasti le tistim udom tretjega reda, ki po prvotnem načinu mej svetom žive, za katere je tudi prav za prav vstanovil sveti Frančišek le-ta red.

Ali vprašanje pa je zdaj, je li tretji red v tej svoji prvotni obliki tudi v resnici pravi red, ali ni znabiti le navadna bratovščina? Na to vprašanje z jasnimi besedami odgovarja papež Benedikt XIII. v pismu, ki se začinja „Paterna Sedis,“ pisanem 10. decembra 1725. On imenuje tretji red „pravi red, popolnoma različen od bratovščin.“ In da je temu res tako, tega se lahko sami prepričamo, ako pomislimo, da imajo bratovščine le nekake predpise ali postave, po katerih naj bi udje opravljali nekatere določene dobre dela, tretji red pa ima vodilo, po katerem imajo njegovi udje vravnati vse svoje življenje; in kedor hoče vstopiti v kako bratovščino, ni mu treba, kakor da dá po tem, ki ima oblast, svoje ime zapisati v zapisnik; v tretjem redu pa je treba prebiti leto poskušnje, kakor v popolnem redu, in potem se dela obljuba po predpisanem načinu. Obljubi se vsegamogočnemu Bogu, prečisti devici Mariji, svetemu očetu Frančišku in vsem svetnikom božjim celo svoje življenje izpolnjevati zapovedi božje, deržati vodilo tretjega reda, in za prestopke naloženo pokoro opravljati. Še le po tej obljubi je ud redu popolnoma vtelešen.

Res pravi vodilo v 20. poglavju, da se s to obljubo nihče ne zaveže izpolnjevati, kar se nalaga, pod smertnim grehom — in, kakor so pozneje papeži določili, tudi pod malim grehom ne —, ali vodilo pristavlja: „Vendar naj vsaki z voljno pokorščino pokoro sprejme in zvesto opravi.“ Potemtakem je dolžan vsaki opraviti pokoro, katera se mu naloži za prestopke, in bi imel greh, kedor bi tega ne hotel storiti. Zato je ta obljuba tudi več, kakor le z besedami izgovorjen sklep, je namreč vsaj pogodna obljuba,



ki v najrahljeji obliki k čednosti priganja in nikaker precej z grehi ne obtežuje. Po pravici se torej tretji red imenuje red, ne bravovščina, dasiravno udje ne obljublja izpolnjevati treh evangelijskih svetov, kakor se godi v regularnih redovih.

Dobički, katerih se more goreč kristijan v tretjem redu vdeleževati, pa so ob kratkem ti:

Kedor stopi v red, s tem zapusti svet in pokaže, da svojega upanja ne obrača k minljivim posvetnim rečem, temuč k večnim nebeškim zakladom. Kedor stopi v tretji red, telesno sicer ostane mej svetom, ali njegova duša se oterga od tega, kar svet ljubi in čišla, in išče, kar je božjega. Ta korak že sam na sebi razsvetli dušo, serce kvišku povzdigne in voljo pokrepča, da more stanovitna ostati v dobrem; in to je prva korist tretjega reda. V redu potem vodilo ude k stanovitnosti v dobrih delih navaja in k pametnemu razverščenju, po katerem se imajo opravljati. Nikakor ni vse eno, ali se dobra dela opravljajo v redu po vodilu, ki ga je sveta cerkev poterdila, ali pa zunaj reda po lastni volji in ljubósti. Lastna volja je nestanovitna in brez poredka. Kogar sama lastna volja vodi, ta bo sicer denes znabiti mnogo dobrega storil, jutri pa bo opešal in ščasoma tudi vse opustil, ali pa bo storil zdaj to, zdaj ono brez prave vredbe in razmere.

Pa še nekaj drugega prav važnega je treba tukaj pomisliti. Kedor dela, kar sam hoče, ta izpolnjuje le svojo lastno voljo, le sam sebi streže, le sam sebi služi, in za to mu ni nihče dolžan plačila. Služabniku pa, kateri stori, kar mu je gospod velel, gre plača, naj bo stvar, ki jo je storil, še tako malo vredna sama na sebi. Res je sicer, da mora kristijan vsaki biti služabnik božji, ali kedor stopi v tretji red, stopi h Gospodu Bogu še v neko posebno službo, katere opravila so mu ravno v vodilu tega reda odločena. Kedor je v tretjem redu, opravlja iz pokorščine to in tako, kar in kakor mu vodilo in po vodilu Bog nalaga, ne, kar bi se sam izmislil, ali kakor bi se njemu bolje zdelo. On ne dela po svoji volji, ampak po božji, in zato je to, kar on po vodilu stori, veliko več vredno, kakor to, kar drugi kristijan iz pobožnosti le po svoji lastni volji stori; več velja pred Bogom, če tretjega reda ud moli, kar mu vodilo nalaga, kakor če bi kedo drugi, ki ni v redu, še enkrat toliko in še več in z večo gorečnostjo molil. Kako lep in velik dobiček je to!

Ali ne le da ima, kar človek v redu iz pokorščine stori, več vrednost, kakor kedar bi ravno to storil po svoji volji zunaj



reda — vsaki ud tretjega reda se vdeležuje tudi vseh drugih dobrih del, kar jih store njegovi duhovni bratje in sestre ne le v tretjem, ampak tudi v obeh drugih redovih svetega Frančiška. Kakor veliko občénstvo svetnikov vse ude svete cerkve v eno telo veže, v katerem molitev in zadoščevanje enega uda tudi drugemu koristiti more, tako je tudi v družini svetega Frančiška neko posebno občénstvo svetnikov, po katerem more pozamezen ud mnogo milosti sprejeti. In to se razteza ravno tako na živeče ude te velike družine, kakor na tiste, ki so se že preselili na oni svet, bodi si, da so svetniki v nebeškem veselju, ali pa, da se imajo še pokoriti v vicah. Kar se tiče živih, vemo, da molitve in druge dobre dela tistih udov, ki so večo popolnost dosegli, koristijo in podpirajo one, ki so še bolj slabi; ravno tako jih tudi dober zgled duhovnih bratov in sester k dobremu nagiblje, in svarjenje in opominjevanje redovnih višjih jih varuje, da ne zajdejo. Sveto pismo pravi: „Gorje temu, kedor je sam; zakaj, če pade, nima nikogar, ki bi ga vzdignili.“ (Prid. 6, 10.) Sploh pa ima združeno opravljanje molitev in dobrih del pri Bogu tudi več veljave, kakor posamezno; saj pravi Gospod: „Kjer so dva ali trije v mojem imenu zbrani, tam sem jaz v sredi mej njimi.“ (Mat. 18, 20.)

Še veči korist donaša tretjeredniku pa občénstvo z onimi redovniki svetega Frančiška, ki so že končali svoj tek in venec večnega plačila dobili v nebeškem kraljestvu. Vsi ti veliki svetniki so mu posebni zavetniki in priprošnjiki, zlasti pa naš ljubi sveti oče Frančišek. Tudi posebno varstvo prečiste device Marije brez madeža spočete je zagotovljeno vsakemu tretjeredniku; ona je namreč zavetnica Frančiškovih redov v nebesih, kakor so ti vedno bili posebni zavetniki njenega neomadežanega spočetja na zemlji, dokler je naše dni ko nezmotljiv sodnik to posebno milost božjo ji slovesno prisodil pred celim svetom — tretjerednik papež Pij IX.

Ali na onem svetu imamo tudi brate in sestre, ki se niso popolnoma čisti ločili iz tega življenja in se morajo tam očiščevati in pokoriti, preden morejo nebeškega veselja deležni biti. In kedo ve, ali ne bo v kratkem tudi on sam prišel v tiste grozovite vice, da v neizmernem terpljenju spere z duše madeže, in dostoji pokoro, ki jo je zamudil na tem svetu. Ali veseli se v žalosti verna duša, ki si bila v tretjem redu; ti smeš po vsi pravici upati polajšanega terpljenja in naglega odrešenja, saj za-te prosi tvoja mogočna zavetnica, kraljica nebeška Marija, saj za-te prosi tvoj



oče Frančišek in toliko svetih bratov in sester v nebesih, in vedno moli za-te toliko pobožnih bratov in sester na zemlji. Glejte torej, kako neizmerno dobiček tretjega reda, ki mora vsakega uda z veliko tolažbo in veselim upanjem napolniti.

In naposled imamo tukaj še nekaj zelo važnega pristaviti. Naša ljuba mati sveta katoliška cerkev je z veliko, skoraj bi rekel, zapravljivo radodarnostjo redove svetega Frančiška obdarila sè svetimi odpustki. Kedor je v tretjem redu, potemtakem veliko lažje dobi odpuščenje časnih kazni, veliko lažje zadosti pravici božji že na tem svetu, da se mu ne bo treba ostro pokoriti na onem svetu v vicah, pa tudi veliko lažje in bolj, ko drugi ljudje, more pomagati svojim ranjkim, ako na onem svetu še pomoči potrebujejo, in sploh vsem vernim dušam v vicah.

Vsemu temu se more le nevernik smejeti — verni kristijan pa ne vemo, kako in zakaj da bi se pomišljaj in obotavljal in ne hotel imeti toliko dobičkov, toliko duhovnih dobrot, toliko pomoči na poti k zveličanju, ki mu jih ponuja tretji red svetega Frančiška tako rekoč zastonj, in, kar je poglavitno, brez vse nevarnosti, ker ne veže, kakor smo že omenili, k ničemer pod smertnim grehom, in tudi pod odpustljivim grehom edino le k pokori, katera se more naložiti za prestopke zoper vodilo.

---

## Pisma našega sv. očeta Frančiška.

### VI. Bratu Eliju, generalnemu vikarju celega reda.

Častitemu očetu v Kristusu, bratu Eliju, vikarju celega reda, brat Frančišek v Kristusu pozdravljenje.

Brat moj, Bog naj te blagoslovi! Bodi poterpežljiv v vseh rečeh in dobro razpoložen. Ako te kateri tvojih bratov razžali, prenašaj to zavoljo Boga. Tako bom tudi spoznal, če si služabnik božji, ako boš grešnega brata sè vsmiljenjem pripeljal zopet k Bogu in če ne boš nehal ljubiti velikega grešnika. Ako bi se pa zavoljo kake človeške boječnosti kedo ne upal prositi vsmiljenja, vprašaj ga sam, če ga želi imeti. In ako kateri po hudičevem nasvetu smertno greši, zateče naj se h gvardijanu; ta pa naj ga

pošlje k provincijalu, ki naj ga vsmiljeno sprejme, in ako bo spoznal, da se kesa, naj mu reče: „Pojdi in ne greši več!“ Z Bogom!

---

## VII. Ravno tistemu.

Častitemu očetu v Kristusu, bratu Eliju, vikarju celega reda, brat Frančišek v Kristusu pozdravljen je.

V vsem, kar počneš, brat Elija, priporočam ti posebno ljubezen in poterpežljivost, zakaj mnogo jih imaš prenašati, in breme, ki je nosiš na svojih ramah, je veliko in težko — nositi moraš namreč duše mnogih. V starem zakonu je nosil veliki duhovnik imena dvanajst rodov zapisana na sodnem napersniku, ki mu je visel z ram čez persa, v znamenje, da mora vikši svoje podložne tudi v sercu nositi, kakor jih nosi na svojih ramah, zakaj ne bi jih mogel prenašati, če bi jih jenjal ljubiti. Ko se je bil namenil Gospod naš Jezus Kristus Petru izročiti svojo cerkev, skušal je njegovo ljubezen, preden mu je izročil svoje ovce. Glej torej, da ne bode grešil kateri izmej bratov; in ako bi grešil, naj ne otide spred tebe brez vsmiljenja in opominjevanja, in ker si zdravnik, ponudi bolniku zdravilo, ker Gospod pravi: „Zdravi ne potrebujejo zdravnika, ampak bolni.“ Čuj, opominjaj, trudi se, pasi, ljubi, pričakuj, boj se! Z Bogom!

---

## Povesti iz življenja sv. Frančiška in njegovih svetih tovarišev.

### 20. poglavje.

*Mlad redovnik, kateremu se je redovniška obleka tako pristudila, da jo je hotel sleči in red zapustiti, vidi jako lepo prikazen.*

Neki plemenit in zelo nežen mladenič je stopil v red sv. Frančiška; kmalu pa je začel, od hudiča zapeljan, redovniško obleko tako studiti, da se mu je dozdevalo, kakor bi imel na sebi najslabšo vrečo. Groza ga je nad širokimi rokavi, kapuca se mu



je studila, nesterpljiva se mu je dozdevala dolga in široka obleka. Ker je njegov stud nad redovniškem življenjem vedno rastel, sklenil je naposled redovniško obleko sleči in se mej svet verniti. Že se je bil pa po napeljevanju svojega učenika navadil z veliko pobožnostjo poklekniti, kapuco na glavo potegniti in s prekrizanimi rokami se pripogniti, kadarkoli je šel mimo samostanskega oltarja, v katerem je bilo shranjeno telo Kristusovo. Tisto noč torej, ko je hotel otiti in iz reda stopiti, se pripeti, da je šel mimo samostanskega oltarja, in mimogrede je po svoji navadi pokleknil. V tem trenutku je bil zamaknjen in je videl čudno prikazen, katero mu je Bog dal. Videl je namreč pred seboj nešteto trumo svetnikov kakor v procesiji po dva in dva oblečene v naj lepše in najdragocenejše svilnate oblačila. Obraz in roke so se jim svetile kakor sonce, in šli so mimo mej petjem in trobentanjem angeljskim. Mej svetniki pa sta bila dva bolj krasno oblečena in okinčana ko vsi drugi, ter sta bila od tolikega veličastva obdana, da se je vsaki začudil, kedor jih je v gledal. Skoraj konec procesije videl je enega s takim veličastvom opravljenega, da se mu je zdel ko novoprišli borivec, kateri več časti vživa kakor drugi.

Ko je mladenič to prikazen videl, se je močno začudil in ni vedel, kaj ta spreved pomeni; ker se pa ni upal poprašati, je poln čudenja in sladkega veselja stermeč obstal. Ko se je procesija končala, pa se je vendar oserečil in je tekkel za zadnjimi ter jih je plašljivo vprašal rekoč: „O dragi, prosim vas, povejte mi, kedo vendar so tisti čudoviti ljudje, ki so v tem tako častljivem sprevedu!“ Ti so mu odgovorili: „Vedi, sin, mi vsi smo manjši bratje, ki prihajamo zdaj iz nebeškega veličastva.“ In vprašal je dalje: „Kedo pa sta tista dva, katera sta bolj svetla kakor drugi?“ Oni so mu odgovorili: „Ta dva sta sv. Frančišek in sv. Anton, in tale zadnji, katerega v taki časti vidiš, je svet brat, ki je pred kratkem vmerl, katerega zdaj v slavnem sprevedu spremljamo v nebeško veličastvo, ker se je čversto boril zoper skušnjave in je do konca stanoviten ostal. Te lepe svilnate oblačila, s katerimi smo oblečeni, nam je Bog podaril za plačilo, ker smo v redu poterpežljivo nosili surovo obleko, in to prekrasno bliščobo, v kateri nas vidiš, nam je Bog podelil za ponižnost in poterpežljivost, za sveto vboštvo, pokorščino in devištvo, v katerih smo do konca stanovitni ostali. Torej moj sin, naj ti ne bo težavno nositi tako blagodarno redovniško obleko; zakaj, če v obleki sv. Frančiška iz ljubezni do Kristusa svet zaničuješ, svoje meso krotiš in



se možato zoper hudiča vojskuješ, boš z nami vred enako oblačilo in veličastvo nebeško prejel.“

Po teh besedah se je mladenič zopet zdramil, in po tej prikazni okrepčan je zavernil od sebe vsako skušnjavo, obtožil se je pred gvardijanom in pred brati ter je od tistihmal edino le ojštrosti želel v pokori in obleki, in je svoje življenje v redu končal v veliki svetosti.

## 21. poglavje.

*Sv. Frančišek vkroti divjega volka v Gubiju.* 2

Ob času, ko se je sv. Frančišek v mestu Gubiju mudil, prikazal se je v okolici tega mesta neznano velik, strašan in divji volk, kateri ni samo živali pokončaval, temuč tudi ljudi, tako da so vsi meščani v velikem strahu bili, ker se je večkrat mestu približal. Vsi so bili zato, kadar so morali iti iz mesta, oboroženi, kakor bi šli v vojsko, pa pri vsem tem se ga niso mogli vbrantiti, če je koga samega srečal. Strah pred tem volkom se je tako razširil, da se nihče ni več upal pred mesto.

Sv. Frančišek je pomiloval zaradi tega meščane in je sklenil k volku iti, akoravno so mu meščani to čisto odsvetovali. Prekrižaje se gre sè svojimi tovariši pred mesto edino v Boga zaupajoč. In akoravno so se drugi pomišljali, ali bi dalje ž njim šli, šel je vendar on sam proti kraju, kjer je volk prebival. V pričo mnogih meščanov, kateri so prišli gledat ta čudež, plane volk z odpertim žrelom proti sv. Frančišku; ta pa naredi, ko se mu bliža, sveti križ čez njega in ga k sebi pokliče rekoč: „Pojdi sem, brat volk! prepovedujem ti v imenu Kristusovem meni ali komu drugemu kaj škodovati!“ Čuden prigodek! Berž ko je sv. Frančišek sveti križ storil, je strahoviti volk hitro svoje žrelo zaperl in v teku obstal, in komaj mu je bilo povelje dano, je prišel krotak kakor jagnje blizu in se je vlegel k nogam sv. Frančiška.

Nato mu sv. Frančišek tako le govori: „Brat volk! ti v tej okolici velike nadloge delaš in si že veliko hudodelstva storil, ker si stvari božje brez božjega dovoljenja pokončaval in moril. Pa ne samo živali si moril in požiral, prederznil si se tudi ljudi, ki so po božji podobi vstvarjeni, moriti. Zaradi tega si ko razbojnik in najzlobnejši človeški morivec viselice zaslužil; vse ljudstvo vpije in godernja zoper tebe, in vsa okolica ti je sovražna. Vendar pa, brat volk, hočem mir storiti mej tabo in onimi, tako da ti nobe-



nega več ne boš razžalil in da oni tebi vse storjeno odpustijo; ne človek, ne pes te ne bo več preganjal.“ Na te besede je pokazal volk z gibanjem sè životom, repom in očmi in s pripogibanjem svoje glave, da vse prevzame in izpolnjevati hoče, kar mu je sv. Frančišek povedal. Sv. Frančišek je potem ponavljal: „Brat volk! ker hočeš to storiti in mir skleniti, obljudim preskerbeti, da ti bodo ljudje te okolice hrano dajali, kakor dolgo boš živel, tako da ti ne bo več treba lakote terpeti; dobro vem, da si od lakote prisiljen vsa ta zla dela doprinesel. Ker pa ti bom to dobroto izprosil, hočem, brat volk, da mi obljubiš odslej nigdar več ne škodovati ne ljudem ne živini. Ali mi obljubiš to?“ S pripogibanjem svoje glave je volk dal očitno znamenje, da to obljudi. Sv. Frančišek nadaljuje: „Brat volk, hočem da mi v roko sežeš in poterdiš to svojo obljudo, da se bom nanjo popolnoma mogel zanašati.“ Ko te torej sv. Frančišek svojo roko stegnil, da bi poterjenje sprejel, je vzdignil volk svojo desno nogo in jo krotko položil v roko sv. Frančišku, in mu na ta način, kakor je ravno mogel, dal zagotovilo svoje zvestobe.

Nato je rekel sv. Frančišek: „Brat volk, zapovedujem ti v imenu Jezusa Kristusa brez pomisleka z manoj iti, da to pomirje v imenu božjem poterdimo“. In volk ga vboga in gre kakor krotko jagnje ž njim; in meščani, ko so to videli, so se zelo čudili. V trenutku se je razširila ta novica po celem mestu in vsi, možje in žene, veliki in majhini, mladeniči in starčki so hiteli na veliki terg gledat sv. Frančiška in volka. Ko je vse ljudstvo zbrano bilo, se je vzdignil sv. Frančišek, da bi jim pridigal, ter je mej drugim rekel: „Zaradi greha dopušča Bog take reči in nalezljive bolezn; toda peklenški ogenj, kateri ima za zaveržene večno terpeti, je mnogo nevarnejši, kot togota volka, kateri more samo telo v-moriti. Kako se je torej bati peklenškega žrela, če že žrelo majhine živali toliko množico ljudi v strah in trepetanje pripravi. Vrnite se torej k Bogu, predragi, delajte vredno pokoro zaradi svojih pregreh, in Bog vas bo zdaj rešil volka, v prihodnje pa peklenškega ognja.

Po pridigi je rekel sv. Frančišek: „Poslušajte, bratje moji! Brat volk, kateri tukaj pred vami stoji, mi je obljudil in besedo dal z vami mir storiti in vam v nobeni reči več ne škodovati. Vi pa mu morate obljuditi, da ga boste vsaki dan s potrebnim živem preskerbeli, in jaz hočem zanj porok biti, da bo pogodbo zvesto izpolnjeval.“ Vse ljudstvo je nato z enim glasom obljudilo,



da mu hoče vedno hrano dajati. Pred vsemi ljudmi je potem sv. Frančišek volku rekel: „In ti, brat volk, ali obljubiš tem ljudem izpolnjevati pogodbo, da namreč niti človeku, niti živali, niti kaki drugi stvari ne boš škodoval?“ In volk poklekne in prikloni svojo glavo in z mirnim gibanjem svojega telesa, svojega repa in ušes po svoji moči naznanja, da jim hoče celo pogodbo izpolnjevati. Sv. Frančišek pravi: „Brat volk, jaz hočem, da tako, kakor si mi pred mestnimi vrati v roko segel v poterjenje te obljube, mi tudi zdaj tukaj pred vsem ljudstvom v roko sežeš v poterjenje svoje obljube, in da me, kar se tvoje obljube in mojega za te danega poročstva tiče, ne prevariš.“ Nato je volk vzdignil svojo desnogo in jo je položil v roko sv. Frančišku.

Mej tem, ko se je vse to godilo, je mej ljudstvom nekaj zaradi spoštovanja do svetnika, nekaj pa zaradi novosti tega čudeža in zaradi pomirjenja z volkom toliko veselje in čudenje nastalo, da so vsi k nebu klicaje Boga hvalili in častili, kateri jim je sv. Frančiška poslal, da bi jih otel žrela kervoločne zveri. Omenjeni volk je potem še dve leti v Gubiju živel; hodil je čisto krotak okoli hiš od vrat do vrat in ni nobenemu nič žalega storil, pa tudi njemu se ni nič zgodilo. Meščani so ga prijazno redili in noben pes ga ni nalajal; ko je po mestu in po hišah okoli pohajal. Naposled je brat volk čez dve leti zaradi ostarelosti poginil, kar je meščane močno vžalilo; zakaj, če so ga krotkega po mestu hoditi videli, so se bolj spominjali čednosti in svetosti sv. Frančiška.

## 22. poglavje.

### *Sv. Frančišek vkroti divje golobe.*

Neki mladenič je bil enega dne mnogo golobov nalovil, in ko jih je na prodaj nesel, ga je srečal sv. Frančišek, ki je imel vedno neko posebno nagnjenje do teh tihih živalic. Sè vsmiljenja polnimi očmi pogleda golobce in pravi mladeniču: „O dobri mladenič, prosim te, daj jih meni, da ti krotki ptički, katerim sveto pismo čiste ponižne in zveste duše primerja, ne pridejo v roke nevsmiljenih ljudi, in da ne bodo vmorjeni.“ Po božjem navdihnjenju je mladenič precej vse sv. Frančišku dal; ta pa jih je vzel v svoje naročje in je pričel sladko z njimi govoriti: „O moji bratci, priprosti, nedolžni in čisti ptički, zakaj ste se vjeti dali? Zdaj vas hočem smerti rešiti in vam gnjezdce narediti, da boste sad prinagali in se množili po povelju našega stvarnika.“ Sv. Frančišek je



šel ter jim naredil gnjezdca, in v pričo bratov so začeli jajčka nesti in mladiče valiti. Sè sv. Frančiškom in z drugimi brati so bili tako domači, kakor kokoši, ki so se vedno pitale, in niso poprej odleteli, dokler jim ni sv. Frančišek sè svojim blagoslovom dovolil odleteti. Mladeniču pa, ki mu jih je dal, je sv. Frančišek rekel: „Sin, ti boš še brat v tem redu, in boš Jezusu Kristusu v milosti služil.“ Tako je tudi bilo; omenjeni mladenič je postal brat, in je v redu v veliki svetosti živel.

### 23. poglavje.

*Sv. Frančišek reši brata, ki je z grehom prišel hudiču v oblast.*

Ko je sv. Frančišek nekedaj v Porcijunkuli molil, je po božjem razodenju videl, kako so hudiči v veliki množici ves samostan obdajali, pa ne eden ni mogel v samostan priti, ker je bila svetost teh bratov tako velika, da hudiči niso imeli priložnosti notri se vrniti. Mej tem ko je to dalje trajalo, se je enega dne neki brat na drugega jezil, in je v sercu premišljal, kako bi ga zatožil in se tako maščeval. Ker je v tej svoji hudobni misli terdovraten ostal, našel je hudič vrata odperta in je šel v samostan in se je vsedel temu bratu na zatilnik. Ko je videl pobožni in goreči pastir, ki je vedno čul nad svojo čredo, da se je vrnil volk, da požre njegove ovčice, je pri tej priči tega brata pred se poklical in mu zapovedal, nemudoma odkriti strupeni serd, s katerim je svojega bližnjega sovražil, ker je zaradi njega padel v oblast hudobnega duha. Prestrašen, da ga je sveti oče pregledal, je razodel ves strup in cel serd, priznal je krivico in je ponižno prosil pokore in odpuščenja. Ko se je to zgodilo in je zadobil odpuščenje svojega greha in pokoro, je pred očmi sv. Frančiška satan vbežal; brat pa, ki je bil po dobrotljivosti svojega pobožnega pastirja tako pošasti iz krempljev rešen, je Boga hvalil in poboljšán in podučen se je vernil k čredi svetega pastirja, in je potem v veliki svetosti živel.

### 24. poglavje.

*Sv. Frančišek k veri spreoberne babilonskega sultana.*

Gnan od gorečnosti za kerščansko vero in hrepeneč po martniški smerti, se je nekedaj sv. Frančišek z dvanajstimi svojih naj svetejših tovarišev podal čez morje, da bi naravnost k sultanu v Babilon šel. Ko so v neki saracenski kraj prišli, kjer so taka



nevsmiljeni možje ozke prehode varovali, da noben kristijan, ki je tamkaj hotel skozi iti, ni smerti odešel, dopadlo se je Bogu, da niso bili vmorjeni, pač pa vjeti, teponi in zvezani pred sultana peljani. Sv. Frančišek je pred sultanom od svetega Duha razsvetljen s tako božjo močjo vero v Kristusa oznanjeval, da se je tudi pripravljenega kazal, za to vero čez ogenj iti. Sultan ga je torej začel zelo spoštovati, nekaj zaradi stanovitnosti v veri, nekaj zaradi zaničevanja tega sveta, katero je na njem opazil, ko, akoravno popolnoma revež, vendar ni hotel od njega nobenega darila sprejeti; nekaj tudi zaradi hrepenenja po marterniški smerti, katero je pri njem spoznal. Odsihmal ga je sultan rad poslušal, in ga je prosil, da bi se večkrat k njemu vernil, tudi je njemu in njegovim tovarišem dovolil prosto evangelij oznanjevati, kjer koli so hoteli, in dal jim je posebno znamenje, katero jih je vsakega osebnega razžaljenja varovalo.

Sv. Frančišek naposled spoznavši, da mu v tisti okrajini ni več sadu pričakovati, se je po božjem navdihnjenju pripravljal, da se sè svojimi tovariši zopet mej vernike verne. Vse zbravši vernil se je k sultanu in se je od njega poslovil. Potem mu je sultan rekel: „Brat Frančišek, rad bi se spreobernal k veri v Kristusa, pa se zdaj ne morem k temu odločiti, zakaj, ako bi drugi to zvedeli, bi mene in tebe s tvojimi tovariši vred vmorili. Ker pa ti še lahko mnogo dobrega storiš, in ker imam jaz še veliko važnih opravil rešiti, nočem zdaj tebe in sebe smerti izročiti. Poduči me pa, kako naj si svoje zveličanje zagotovim; vse sem pripravljen storiti, karkoli mi naložiš.“ Na to je sv. Frančišek rekel: „Gospod, jaz te bom zdaj zapustil, kadar pa v domačo deželo pridem, bom po božji milosti v nebesa prišel; potem ti hočem, ako bode Bogu dopadljivo, po svoji smerti dva brata poslati. Od teh boš sprejel sveti kerst Kristusov in boš zveličanje dosegel, kakor mi je moj gospod Jezus Kristus razodel. Odpravi mej tem vse zapreke, da te milost božja, kadar k tebi pride, k veri in pobožnosti pripravljenega najde.“

Sv. Frančišek se je potem s častitljivim spremstvom svojih tovarišev vernil, in je čez nekoliko let svojo dušo Bogu izročil in vmerl. Ko je sultan zbolel, je čakal na obljubo sv. Frančiška, in je na določenih krajih postavil čuvaje ter zapovedal, da, če se dva brata v obleki sv. Frančiška prikažeta, jih precej pred njega pripeljejo. Ravno tisti čas se je sv. Frančišek dvema bratoma prikazal in jima zapovedal nemudema k sultanu iti, in kakor mu je



obljubil, za njegovo zveličanje skerbeti. Ta dva brata sta se precej na pot podala, in ko sta čez morje prišla, ju omenjeni čuvaji k sultanu pripeljejo. Sultan se je močno razveselil, ko jih je zagledal, in je rekel: „Zdaj sem prepričan, da mi je Bog svoje služabnike k mojemu zveličanju poslal, kakor mi je sv. Frančišek po božjem navdihnjenju obljubil.“ Brata sta ga potem v kerščanski veri podučila in kerstila. V Kristusu tako v novič rojen je na tisti boleznj vmerl in njegova duša je bila rešena po zasluženju in molitvi sv. Frančiška.

## 25. Poglavlje.

*Sv. Frančišek čudovito ozdravi na telesu in na duši gobavega.*

*Besede, katere je ta duša v nebesa gredé govorila.*

Pravi Kristusov služabnik sv. Frančišek si je prizadeval, dokler je v tem revnem zemeljskem življenju bival, na vse moči Kristusu, popolnemu učitelju, nasledovati. Zgodilo se je torej po božji naredbi večkrat, kadar je koga telesno ozdravil, da je Bog ravno takrat tudi dušo tistega človeka ozdravil, kakor o Kristusu beremo. On ni samo gobavim sam rad stregel, temuč je verh tega dal tudi vodilo, da naj bratje njegovega reda, kjer koli po svetu hodijo ali stanujejo, gobavim strežejo iz ljubezni do Kristusa, ki je za nas hotel gobavemu enak biti.

Pripetilo se je v nekem kraju blizu samostana, v katerem je takrat sv. Frančišek prebival, da so bratje v bolnišnici gobavim in drugim bolnikom stregli, mej katerimi je bil eden tako nepotpežljiv, nesterpen in vporen gobavec, da so vsi mislili, kakor je tudi v resnici bilo, da je od hudiča obseden, ker je vsakega, ki mu je stregel z besedami in z djanjem žalil. Verh tega, kar je še huje bilo, je tako vmazano preklinjal Kristusa in najsvetejšo mater, devico Marijo, da mu nikakor nihče več ni hotel in tudi ni mogel streči. Akoravno so si bratje prizadevali potpežljivo prenašati njim storjene krivice in razžaljenja, da bi si s tem zasluženje potpežljivosti pomnožili, vendar niso mogli zveličarju in njegovi materi storjenega razžaljenja dalje sterpeti in so zaradi tega sklenili omenjenega gobavea čisto zapustiti.

Tega pa niso hoteli poprej storiti, kakor da so to, kakor je po redu bilo, sv. Frančišku naznanili, ki je takrat ravno v bližnjem samostanu prebival. Kakor hitro so mu to povedali, gre sv. Frančišek sam h gobaveu, in ko k njemu pride, ga pozdravi rekoč: „Bog ti daj mir, moj dragi brat!“ Gobavec je odgovoril: „Kak



mir morem imeti od Boga, ki mi je mir in vse dobro vzel in je dopustil, da tako gnijem in smerdim?“ Sv. Frančišek je na to rekel: „Sin, imej poterpljenje, ker nam Bog telesne bolezni na tem svetu v zveličanje naše duše pošilja, ker so močno zaslužilne, če jih kedo poterpežljivo prenaša.“ Bolnik odgovori: „Kako morem poterpežljivo prenašati to neprenehljivo martro, katera me trapi noč in dan? Pa ni samo bolezen, ki me terpinči, temuč še huje težave mi delajo bratje, katere si mi dal, da mi strežejo, pa mi ne, kakor bi morali.“ Sv. Frančišek po božjem razodenju spoznavši, da je ta gobavec od hudobnega duha obseden, gre in začne moliti in iskreno Boga zanj prositi. Po molitvi pa se verne k njemu in mu pravi: „Sin, ker z onimi nisi zadovoljen, ti hočem jaz sam streči“. — „To se mi dopade,“ odgovori bolnik, „pa kaj mi moreš več storiti, ko oni drugi.“ Sv. Frančišek odgovori: „Vse kar hočeš ti bom storil.“ Gobovec pravi: „Hočem, da me dobro vmiješ, ker tako smerdim, da sam sebe ne morem več prestajati.“

Sv. Frančišek je hitro zapovedal z dišečimi rastlinami namešane vode segreti, potem je bolnika slekel in ga lastnoročno vmivati začel. Božji čudež pa je bil, da so povsod gobe zginile, kamer se je sv. Frančišek sè svojimi rokami dotaknil in da je meso popolnoma ozdravelo. Kakor je pa meso jelo se zdraviti, tako se je zdravila tudi duša, zakaj, ko je gobavec videl, da je začel zdrav postajati, je začel obžalovati in se kesati svojih pregreh ter se bitko jokati. Mej tem ko je bilo telo po zunanjem vmivanju z vodo gob očiščeno, čistilo je dušo notranje poboljšanje in solze. Na telesu in duši popolnoma ozdravljen je spoznal svojo krivico in je jokaje glásno klical: „Gorje meni, pekel sem zaslužil, ker sem brate v besedi in djanju žalil in zaničeval, ker sem bil nepoterpežljiv in sem Boga preklinjal!“ Štirinajst dni se je neprenehoma kesal svojih pregreh, je prosil božjega vsmiljenja in se je duhovniku čisto izpovedal. Sv. Frančišek, ko je očeviden čudež videl, katerega je Bog po njegovih rokah storil, se je Bogu zahvalil in je odpotoval v oddaljene kraje, zakaj v svoji ponižnosti se je hotel vsakemu počesčevanju vmakniti, in je v vseh svojih delih iskal le božje časti in slave, ne pa svoje lastne.

Po štirinajstdnevni pokori je, kakor je Bogu dopadljivo bilo, omenjeni na telesu in duši ozdravljeni gobavec zopet na drugi bolezni zbolel in je okrepcan sè zakramenti svete cerkve sveto vmerl. Ko se je njegova duša v nebesa selila, se je sv. Frančišku, ki je v nekem gozdu molil, v zraku prikazala in mu je rekla: „Me li



poznaš?" — „Kdo si?" jo je vprašal sv. Frančišek. „Jaz sem tisti gobavec, katerega je ljubi zveličar po tvojem zasluženju ozdravil, in danes grem v večno življenje, za kar se Bogu in tebi zahvaljujem. Blagoslovljena naj bo tvoja duša in tvoje telo, blagoslovljene tvoje svete besede in djanja, ker po tebi bo veliko duš rešenih na svetu! Vedi, da ga ni dneva na svetu, da ne bi sveti angelji in drugi svetniki Boga hvalili za sveti sad, katerega ti s tvojim redom v raznih delih sveta rodiš; zato se oserči in Boga hvali, čigar blagoslov boš vedno prejemal.“ — Te besede izgovorivši je šla duša v nebеса, sv. Frančišek pa je bil s tem zelo potolažen.

## O češčenju device Marije,

brez madeža spočete, in *zv. Rajmund Lulj*  
zlasti v frančiškanskem redu.

### IV.

Ravno ob tistem času kakor Janez Duns Skot živel je še drugi poseben častivec Marijinega brezmadežnega spočetja, brat tretjega reda sv. Frančiška, zveličani Rajmund Lulj (Lullus ali Lullius), doma z balearskega otoka Maljorke. Balearski otoki so v Srednjem morju blizu španjskega obrežja in dan današnji pod španjsko krono; tedaj pa so imeli svojega lastnega kralja. Zveličani Rajmund je bil rojen leta 1236 v glavnem mestu Palmi; vmerl pa je ko marternik za vero Kristusovo 29. rožnega cveta leta 1315. Njegovo truplo je bilo shranjeno najprej v zakristiji frančiškanske cerkve v Palmi; pozneje pa so sezidali meščani v ta namen krasno kapelico na čast brez madeža spočeti Materi božji Mariji, in tam so položili marternikovo truplo v lepo rako iz dragega marmorja. Češčenje, ki se mu je zlasti v njegovi domovini od nekedaj izkazovalo, je poterdil papež Leon X. in zdaj se obhaja njegov god 27. listopada. Bil je Rajmund mož velikanskega duha, ki si je za razširjanje svete vere mnogo prizadeval z besedo in z djanjem. Njegovi spisi, izdani v Mogunciji 1721 in naslednje leta, napolnjujejo deset velikih in debelih bukev; mej njimi je več spisov o Materi božji, zlasti eden o spočetju device Marije. Njegov nauk, poterjen s čudeži in marterniško smertjo, zasadil in razširjal je vero in češčenje neomadežanega spočetja posebno mej pobožnim španjskim narodom.



Na Francoskem pa so po odhodu in smerti Skotovi njegovi učenci le-ta nauk nadalje vterjevali, zlasti dva, Frančišek Majirón (de Mayronis) in Peter Orijol (Aureolus).

Frančišek Majiron je bil rojen v poslednji četrti 13. stoletja v Dinji na južnem Francoskem. Še mlad je stopil v red sv. Frančiška ter šel po naredbi svojih vikših v Pariz bogoslovja se učiti. Tam je postal pozneje na visoki šoli učenik, zlasti izversten po svojem globokem znanju svetega pisma, svoji modroslovni vednosti, bistroumnosti, zgovornosti in lepi pisavi, česar se moremo še dan današnji prepričati iz njegovih spisov. Ali ne le da je bil bogato obdarjenega duha, bil je tudi ravno tako goreče pobožnosti, zlasti z detečjo ljubeznijo vdan preblaženi devici Mariji, katere čistost, ki presega čistost vseh drugih stvari božjih, je častila iz globočine serca. On je torej z veliko gorečnostjo učil, da je bila Marija brez madeža spočeta. „Ako Marija ne bi bila brez madeža spočeta“, tako piše, „potem bi se moralo reči, da je bila mati božja nekedaj hči hudobnega duha, drugič bi se moralo misliti, da je njena čistost manjša kakor angeljska čistost, in tretjič bi se ne moglo reči, da je devica na duši kakor na telesu enako neomadežana.“ Ali nobeden pameten človek si ne more misliti, da bi bila žena, ki je imela Boga roditi, le naj manjši madež kedaj nad sabo imela, ali da bi bila manj čista od angeljev, nikar še le to, da bi bila kedaj zavolj greha v oblasti hudobnega duha. Če si pa kaj takega pameten človek ne more misliti, torej moramo sklepati za gotovo, da je bila Marija tudi že, ko je bila spočeta, čista in brez madeža izvirnega greha. — Pa ne le iz pameti spričuje Majiron neomadežanost Marijinega spočetja, temuč tudi iz svetih cerkvenih učnikov dokazuje, kako so kristijani vedno bili tega prepričanja, in v tem je zlasti dopolnil dokazovanje svojega učenika Janeza Skota,

Drugi prej imenovani, Peter Orijol, je bil rojen v Verberiji v francoski deželi Pikardiji. Tudi on je še mladenič stopil v red sv. Frančiška ter prišel na visoko šolo pariško slavne učenjake katoliškega sveta, zlasti „ostroumnega učenika“ Skota poslušati. Tudi on je bil potem sam tamkaj učenik; pozneje pa je postal veliki škof v Akvah (Aix) v francoski deželi Provansi in naposled kardinal svete rimske cerkve. Le-ta pobožni mož in imenitni učenjak govori v štirih različnih spisih o neomadežanem spočetju preblažene device Marije. Tu skuša podučiti učence, tam učenjake, tu prepričati počasne, tam zaverniti nasprotnike, vse pa vneti za češčenje izvoljene posode vse svetosti.



Da je nauk tako učenih in imenitnih mož z veseljem sprejet čedalje globočje korenine poganjal in obilo lepega sadu rodil v kerščanskih srcih, tega pač ni treba še le dokazovati. Poleg teh bogoslovnih učenjakov pa ni v 14. stoletju nihče več storil za razširjanje in pokrepčanje češčenja neomadežanega spočetja, kakor sestra tretjega reda sv. Frančiška sveta Brigita. Naj tukaj nekoliko več povemo o njenem življenju.

Sv. Brigita je bila hči nekega kneza kraljeve kervi v Švediji, Birgerja po imenu; njena mati pa je bila Ingeborga, tudi kraljevega rodu. Rojena je bila Brigita okoli leta 1302 po Kristusu. Kmalu po rojstvu je izgubila svojo mater; njen pobožni oče pa jo je izročil neki bogaboječi teti v izrejo. Še le v tretjem letu je začela govoriti; ali že od takrat je posvetila svoj jezik onemu, ki si je pripravil hvalo iz ust dojenčev in otrok, kakor govori sveto pismo. Otročje radosti in igre so se ji zdele prazne in ničemerne in že v njenem desetem letu jo je neka pridiga o terpljenju Kristusovem tako presunila, da je svoje žive dni več ni pozabila. Po noči potem se ji je zdelo, kakor bi videla svojega križanega zveličarja vsega s kervjo oblitega in z ranami pokritega, in kakor bi ga slišala govoriti: „Pogledi me, hči moja!“ Ona pa je na to odgovorila: „Ah! kedo te je takega naredil?“ In dobila je odgovor: „Tisti, ki me zaničujejo, ki jih ne gane moja ljubezen do njih.“ Od tedaj je imela Brigita svoje največe veselje v premišljevanju Kristusovega terpljenja, in da se je le samo zmisliła nanje, že so ji prišle solze v oči. V svojem šestnajstem letu se je poročila iz pokorščine do svojega očeta z osemnajstletnim knezem Vulfom iz Nericije v Švediji. Po privoljenju od obeh strani sta živela Vulfo in Brigata prvo leto svojega zakona v neoskrunjenem devištvu; stopila sta oba v tretji red svetega Frančiška in ostra spokorna dela opravljala. Poznej je blagoslovil Bog njijun zakon z osmimi otroki; mej njimi je bila Katarina, katero cerkev 22. sušca ko svetnico časti. Lep zgled kerščanskih zakonskih skerbela sta nadalje za izrejo svojih otrok, zraven pa molila in vsa dobra dela kerščanske ljubezni opravljala. Vbogi in nesrečni so dobivali pri njiju podporo in tolažbo, za bolnike pa sta ustanovila bolnišnico in jim stregla z lastnimi rokami. Vulfo se je odpovedal dvornemu življenju in romal potem sè svojo ženo k svetemu Jakopu v Komposteljo. Nazaj grede pa je hudo zbolel. V tej veliki stiski in britkosti se je Brigiti po noči prikazal sv. Dionizij ter potolažil jo z naznanilom, da bo Vulfo ozdravel, kar se je tudi res zgodilo. Vernila sta se potem v Švedijo in Vulfo je tam s privoljenjem svoje



žene stopil v neki samostan cisterškega reda, kjer je pa kmalu potlej, leta 1344, vmerl. Tako rešena zakonskih vezi odpovedala se je Brigita častni stopnji kraljeve princesinje, razdelila svoje in svojega moža premoženje mej svoje otroke in v hodni obleki z vozlati vervco opasana se je vdala spokornim vajam, ki so dostikrat v ostrosti najvišjo stopnjo dosegle. V Vadsteni v linkepinški škofiji je ustanovila zdaj samostan za 60 nun in v drugem poslopju za 13 mašnikov, kateri bi imeli nunam božjo službo opravljati. V tem samostanu je stanovala dve leti; vendar sama ni sprejela nunske obleke, da bi mogla brez ovir hoditi po božjih potih, kakor je bila namenjena. Romala je potem najprej v Rim, iz Rima pozneje, že v visoki starosti, pa celo v Jeruzalem. V Rimu je ustanovila hišo za švedske študente in romarje ter tako tudi na ptujem skerbela za svoje rojake. Bolj kakor po tem pa je znamenito njeno prebivanje v poglavitnem mestu celega kerščanstva po razodevenjih, po katerih je njeno ime zaslovelo po vsem katoliškem svetu. Vmerla je 23. malega serpana 1373, 71 let stara; v cerkvi vbogih klarisinj pa je bila pokopana, od koder so naslednje leto njeno sveto truplo prenesli v samostan v Vadsteno. Papež Bonifacij IX. jo je leta 1391 svetnikom prištel.

1/5  
Razodevenja svete Brigite sta spisala njena izpovednika Peter Alvasterski, menih cisterškega reda, in Matija, korar linkepinški. Kmalu po smerti sv. Brigite so si imenitne osebe duhovnega in svetovnega stanu preskerbele prepise in jih dalje razširjevale; tako frančiškan Peter Aragonski, ki je bil francoskega kraljevega rodu, tako sloveči bogoslovec Peter Burgundski in kraljice kastiljska, siciljska in ciperska. V začetku 15. stoletja pa je kardinal Janez Torkemada (Torquemada, lat. Turrecremata) ta razodevenja zbral in z lastnim predgovorom natisnjena izdal; cerkveni zbor bazilijski in papeža Gregor XI. in Urban VI. pa so poterdili, da ni v njih ničesar zoper vero ali zoper čedno kerščansko življenje, da jih morejo torej brez nevarnosti in s koristjo brati kristijani.

V teh razodevenjih je na pet mestih govorjenje o spočetju preblazene device Marije, in vseh pet krat se imenuje neomadežano. „Resnica je“, tako govori Marija v 49. poglavju šestih bukvi, „resnica je, da sem bila spočeta brez izvirnega greha in ne v grehu.“ Na drugem mestu pa spričuje zopet Marija sama ta nauk s temi besedami: „Gospod Bog, katerega sem imela roditi, ni hotel, da bi bila jaz manj čista, kakor je bila Eva, mati vseh, katera je bila vstvarjena brez madeža katerega koli si bodi greha.“



Lahko si je misliti, kako so take besede poterjevale pobožni nauk, ki so ga oznanjevali sinovi sv. Frančiška, in kako se je po njih razširilo in povzdignilo češčenje Marijinega neomadežanega spočetja ne le po južni, temuč tudi po severni Evropi, od koder je bila doma sv. Brigita. Razodevenja, v katerih sveta cerkev ni našla nič spotekljivega, o katerih se je smelo po vsi pravici misliti, da so od Boga, ta razodevenja so oznanjala jasno in določno: „Marija je bila brez madeža spočeta!“ Kedo bi se bil mogel še vpirati temu nauku, kedo ga ne sprejeti s hvaležnim, z veselim srcem?

---

## Življenje svetega Ludovika IX.

francoskega kralja, patrona tretjega reda  
svetega Frančiška.

### VII. Ludovik, pravičen sodnik, ljubljen od svojega ljudstva.

Ako ravno je bil Ludovik vsmiljenega serca, ako ravno je bil pohleven in je rad prizanesel vsakemu, ki ga je osebno razžalil, ker je vedel, da se nihče ne zveliča, ki je terdoserčen proti svojim sovražnikom, vendar je bil oster pa pravičen sodnik vsem tistim, ki so se zoper postave pregrešili. Sloveč oznanjevavec besede božje, frančiškan Hugo Dinski, je rekel nekega dne svetemu kralju v pridigi: „Bral sem sveto pismo in dosti drugih knjig, pa nisem našel nikjer, bodi si mej kerščanskimi kralji, bodi si mej nevernimi, da bi bila zemlja in kraljestvo komu vzeto sè silo in orožjem in drugemu izročeno, kakor le tam, kjer se ni sodilo po pravici ter dajalo vsakemu, kar mu je šlo. Zato skerbi, kralj, da se bo v tvojem kraljestvu po pravici sodilo in vsakemu dajalo, kar mu gre, da boš mogel v miru in pokoju živeti do svojih poslednjih dni in ti Bog ne vzame kraljestva francoskega h škodi in sramoti tvoji.“ Te besede gorečega pridigarja si je Ludovik dobro zapomnil. Vendar pa ne smemo sklepati iz njih, kakor bi bil kedaj zanemarjal, kar mu je pobožni menih priporočal; vedno je ljubil pravico in je po svoji moči skerbil, da se je po celem kraljestvu pravično sodilo.



Pred kraljevo sodbo so bili vsi enaki; ni se gledalo ne na visokost stanu, ne na bogastvo; pomagale niso ne prošnje, ne solze. Pri sodbi sveti kralj ni poslušal svojega serca; skerbel je, da se je hudodelnik po postavi pravično obsodil. Če ni bilo posebno važnih zadržkov, je Ludovik vsaki dan rad sprejel in poslušal slehernega, ki je želel ž njim govoriti; če mu pa ni bilo mogóče, da bi vsakega sam poslušal, izročil je prosivce drugim sposobnim možem, kateri so mu morali potem natanko sporočati tako o tožbah, kakor tudi o drugih bolj važnih rečeh.

Neki škofje, vojvodi in grofi so imeli pravico sami soditi in kaznovati svoje podložne; vendar so se ti lahko pri kralju pritožili, če se jim je sodba njihovih gospodov nepravična zdela. Ludovik jih je branil pred krivičnimi sodniki in kaznoval tudi naj bolj imenitne gospode, če so jih njihovi podložni pri njem zatožili in se jim je krivica dokazala. Tako je mej drugim primogel k pravici zoper krivično rabsodbo njegovih sodnikov vitezu, ki je bil podložnik njegovega lastnega brata Karola Anžuskega; in ko so tožili neki drugi krat ravno imenovanega Karola Anžuskega meščani, da jim noče posojenega denarja verniti, in kupci, da jim noče plačati blaga, katerega je pri njih nakupil, primoral je Ludovik svojega brata k plačilu, ker mu je zaterdil, da se bodo upniki iz njegovih dohodkov izplačali, ako tega sam ne stori.

Da bi sleherni imel priložnost ž njim govoriti in mu potožiti svoje nadloge, šel je kralj poletni čas večkrat v Vensên (Vincennes), mesto ne preveč oddaljeno od Pariza, kjer je v bližnjem logu k deblu nekega hrasta sedel in radovoljno vsakega poslušal, ki se mu je približal. „Ali je kedo tukaj, ki ima kakovo tožbo?“ vprašal je Ludovik; in ko so se oglasili tisti, ki so se imeli kaj pritožiti, rekel je: „Molčite zdaj vsi in odpravili bomo enega za drugim.“ Potem je odločil dva učena gospoda, katera sta tožbe preiskovala in po postavi sodila; kadar se je Ludoviku potrebno zdelo, pa je tudi sam vmes govoril. Kakor v Vensênu tako je tudi na vertu pariškega mesta večkrat pod milim nebom poslušal tožbe svojega ljudstva, katero je od vseh krajev sê zaupanjem hitelo k njegovi sodbi.

Kedor je bil pravično po postavi obsojen, ni mógel upati pomiloščevanja; vsaki je moral zasluženó kaznen prestati. Oslepljena od nečiste ljubezni do drugega moškega, velela je neka imenitna ženska svojemu ljubencu, da naj vmori njenega moža, kar je nesramnež tudi storil. Zavoljo te svoje gerde pregrehe je bila nesrečna



žena k smerti obsojena, in ako ravno je kraljica sama, ako ravno so druge imenitne gospe in nekateri frančiškani in dominikani za njo prosili, Ludovik je vendar poterdil sodbo, po kateri se je žena, drugim v strah in svarjenje, očitno sežgala.

Da bi odpravil pregrešno navado bogokletja in priseganja pri Bogu, pri Materi božji, pri svetnikih i. t. d., dal je Ludovik postavo, da bo po gerdobi svojega priseganja kaznovan, komur koli se bo taka pregreha izpričala. Kazni so bile ali denarne, ali zapor s postom ob kruhu in vodi, ali očitno bičanje in osramočenje, ali pa po kraljevi razsodbi še kaj hujšega. Prigodilo se je mej drugim, da so nekega pariškega meščana prav gerdega priseganja pri Bogu zatožili. Da bi tega bogokletneža zaznamenal, velel je sveti kralj razbeliti železo; kraljevi svetovavci in velikaši so prosili, naj bi mu kazen polajšal, toda kralj se ni dal preprositi; hudobnežu se je užgalo znamenje na ustnice. Pri tej priložnosti je rekel Ludovik, da bi rad dal tako sramotno znamenje sam sebi užgati na ustnice in bi ga celo svoje življenje nosil, ako bi s tem mogel bogokletje in nesramno priseganje iz svoje dežele odpraviti.

Če se je mej uredniki našel goljuf, ali odertnik, ali krivičnik, kar so po kraljevem povelju vsako leto enkrat ali večkrat po celi deželi preiskovali ali redovniki in drugi duhovni, ali pa vitezi, na katere se je kralj zanašati mogel, — takemu grešniku se je služba odvzela, potem se je zaperl, in če je imel kaj premoženja, poravnala se je ž njim storjena krivica. Tatje so se ostro kaznovali, naj so bili imenitni ali priprosti.

Iz povedanih in enakih zgledov se vidi, kako je Ludovik pravično sodil svojo ljudstvo. Kakor pa je bil sam pravičen, tako je želel da bi bil pravičen tudi njegov sin, ki je imel enkrat njegov naslednik biti; zato mu je zapustil zlati nauk: „Predragi sin, če boš kedaj kralj postal, nigdar in iz nobenega vzroka ne popusti poti pravice. Če bosta bogatin in vbožec pred tvojo sodbo stala, poteguj se tako dolgo bolj za vbožca kakor za bogatina, dokler ne zveš resnice; ko pa to pozveš, naj ti bosta oba enaka, sodi ju pravično. Če bi se katerikrat prigodilo, da bi imel ti sam kak prepir z drugim, ne toži v svojem imenu in ne kaži, da ti je mnogo lažeče na reči, katero zagovarjaš, sicer bi se tvoji svetovavci bali govoriti, kar ne smeš nigdar ne hoteti ne želeti. Če bi kedaj sprevidel, da imaš kako reč po krivici v posestvu, bodi si ali zemlja, ali denar, ali kaj drugega, hitro jo verni; in če bi ti zadeva ne bila prav jasna, posvétovaj se s pametnimi možmi in poravnaj vse,



da ne bodo zavoljo krivičnega blaga terpele ali tvoja dnša ali duše tvojih prednikov.“

Vsem je bil Ludovik pravičen sodnik; varoval je pa tudi svoje podložne vsake krivice, varoval jih je zlasti pred odertniki; zakaj dobro je vedel sveti kralj, da so taki brezvestni ljudje kakor kuga v deželi, kakor pijavke, ki serčejo ljudstvu serčno kri. Pravično kraljevo jezo so čutili posebno Judje, ki so nevsmiljeno odirali, kogar so mogli. Zavoljo njihovega krivičnega ravnanja pri posojevanju in drugih očitnih goljufij odločil je krali naj prvo, da se kristijanom odpusti tretji del tega, kar so Judom dolžni; vkazal je dalje, da se kristijani zavoljo takega dolga ne smejo zapirati in se jim ne sme prodajati, kar imajo; naposled, da ne smejo Judje nobene reči v zastavo jemati od kristijanov.

Potem je zapovedal, da naj si Judje ali s poštenim delom svoj kruh služijo in odiranje opustijo, ali pa naj se odpravijo iz njegove dežele. „Nočem namreč,“ tako je rekel sveti kralj, „da bi Judje sè svojim strupom moje kraljestvo napolnjevali, nočem da bi ga še zanaprej sè svojo nepoštenostjo okuževali.“ Če se je tedaj zvedelo, da so Judje koga poškodovali sè svojo goljufijo, da so koga s prevelikimi obrestmi ob premoženje pripravili, vzelo se je goljufom njih premoženje in so bili odškodovani ž njim vsi tisti, ki so mogli dokazati, da so jim Judje kako krivico storili.

Ludovik je želel svoje podložne srečne videti; prizadeval si je torej tako vladati, da bi si ljubezen vseh zaslužil. Besede, katere je govoril v hudi bolezni k svojemu starišemu sinu, pričajo nam, kako resnično je ljubil svojo ljudstvo. „Prosim te, dragi moj sin,“ tako je rekel sveti oče, „prosim te, vladaj tako, da te bo ljubilo tvoje ljudstvo. Zakaj resnično ti povem, jaz bi rajši videl, da bi prišel kak Škot iz Škocije, ali kak drugi ptujec iz daljnje dežele, ki bi narod tega kraljestva dobro in hvale vredno vladal, kakor da bi ga ti vladal slabo in nečastno.“

Zavoljo te njegove ljubezni, zavoljo njegove pobožnosti, ponižnosti, pohlevnosti, dobrotljivosti, zavoljo njegovega vsmiljenja in njegove pravičnosti ga je ljudstvo spoštovalo in v resnici priserčno ljubilo. Pa tudi velikaši so bili primorani spoštovati, ljubiti in občudovati svojega gospoda, in to še tolikanj bolj, ker so videli, da kralj Ludovik ne zna samo k Bogu povzdigovati svojih rok in jih k molitvi sklepati, ampak, da zna tudi junaško svoj meč sukati v vojski — kar je vedno pokazal, kadarkoli se je bilo treba posta-



viti sovražniku, in zlasti v vojski zoper marškega grofa, katera se je leta 1242 zopet vnela.

Hugo, marški grof, se namreč ni hotel vklanjati pred Alfonzom, Ludovikovim bratom, kateremu je Ludovik z roko Rajmundove hčere tudi tastove dežele podelil. Nezadovoljen zaradi tega se je ošabni Hugo vzdignil, in ker se je preslabega čutil, da bi se sam vojskoval zoper kralja in njegovega brata, poklicala je Izabela, njegova žena, katera je bila po svojem prvem možu Janezu, angleškem kralju, mati Henrika III., tega svojega sinu na pomoč. V dveh bitvah, pri Taljburu (Taillebourg) namreč, 19. malega serpana leta 1242, in pri Sentu (Saintes), 20. malega serpana, so se sprijele kraljeve čete s sovražnimi in le Ludovikova nevstrašenost in njegovo junaštvo je pripomoglo kraljevi vojski k slavni zmagi. — Premagal je sveti kralj svoje sovražnike, premagal je pa tudi samega sebe, ko je svojim sovražnikom po zmagi visokodušno odpustil.

### VIII. Kralj Ludovik se odloči v hudi bolezn za križansko vojsko.

Srečno in zadovoljno je živelo francosko ljudstvo pod pravično in očetovsko vlado svetega Ludovika. Kako resnična je morala biti tedaj žalost vseh podložnih, ko so zaslišali: huda bolezen se je lotila kralja, njegovo življenje je v veliki nevarnosti!

Okoli godu svete Lucije, 13. grudna leta 1244, zbolil namreč Ludovik v Pontizari na hudi driski, kateri se je pridružila nevarna merzlica. V dveh dneh se je bolezen tako pohujšala, da kralj sam ni več upal, da ozdravi. Sklical je vse domače skupaj, zahvalil se jim je za vse dobrote, katere so mu izkazali, prosil jih je in opominjal, naj vedno zvesto Bogu služijo, in potem se je poslovil od njih, ki so vsi britko jokali. Ko je časne zadeve vravnal, pripravil se je kakor dober kristijan na smert, katero je z udanostjo v voljo božjo mirno pričakoval. Nadškofje, škofje, samostanski predniki in velikaši francoski so od vseh strani hiteli v Pontizaro in popraševali po kraljevem zdravju. Po vseh cerkvah se je molilo, da bi vsegamogočni Bog ohranil mladega kralja v prid francoski deželi in katoliški cerkvi. V procesijah je derlo ljudstvo v svetišča božja ter tamkaj zdihovalo in roke povzdigovalo k tronu božje milosti, ker le nebeški Oče je mogel še pomagati, ko ni noben zdravnik več vedel pomoči. Pa bolezen postaja vedno le hujša in hujša; nevslisane, kaže se, bodo ostale vse prošnje. Ludovik izgubi zavednost; kakor



mertev leži cel dan na svoji postelji. Že mu hoče neka ženska, ki je pri njem čula, mertvaški pert čez obraz potegniti; že se zasliši po palači žalostni krik: „Bog je kralja k sebi poklical“ — in to se je naglo razglasilo po Pontizari in okolici in je bilo sporočeno še celo svetemu očetu, papežu Inocenciju IV., kateri je ravno takrat v Lijonu na Francoskem bival; tje je bil namreč iz Rima pribežal pred hudobnim nemškim cesarjem Friderikom II., zanašaje se na pomoč zvestega sinu katoliške cerkve, Ludovika IX.

Tudi papežu torej se je bila sporočila smert Ludovikova. Vendar Ludovik ni bil vmerl. V neizrečeno veselje svoje matere Blanke, svoje žene Marjete in vseh drugih se je ves okrepčan prebudil iz omedlevice. Ali kakor je bilo ta trenotek veselje veliko, ravno tako kratko je bilo. Kakor strela je zadelo vse, ki so poleg postelje stali, ko je Ludovik prebudišči se pred vsem drugim zahteval, naj se mu pripne erdeči križ na desno stran, ker hoče iti v sveto deželo ter vojskovati se tamkaj zoper sovražnika imena kerščanskega, Saracene. Zastonj so bile materine solze, zastonj ste ga prosile kleče ona in žena, naj odjenja, zastonj so se zoperstavljali bratje in velikaši francoski. Ker je sveti kralj le vedno terdil, da zadobi popolno zdravje še le potem, ko bo znamenje vojaka Kristusovega nosil na obleki, vstreglo se je naposled njegovi želji: mej jokom in stokom pričujočih mu je škof pariški pripel križec na desno ramo, in odsihmal se je pokazala notranja zadovoljnost na njegovem obrazu; naglo so se mu povernile izgubljene moči.

To ozdravljenje kralja Ludovika se je vsem čudovito zdelo, in tudi o njegovem sklepu se je mislilo, da ga je vsled božjega opominjevanja ob času svoje omedlevice storil. O tem božjem opominjevanju piše menih Rikerij Senonski takole: Ko je bil francoski kralj za smert bolan, imel je to prikazen: Videl je samega sebe postavljenega onkraj morja, in sicer na kraj, kjer so stali kristijani in Saraceni pripravljene za boj. Sovražne čete se spopadejo in hud boj se vname. Dolgo se bijejo; naposled zmagajo Saraceni in pomorijo mnogo kristijanov, druge pa vjamejo in jih odpeljejo seboj v sužnost; le petnajst kerščanskih vojakov vbeži in se reši. Ko je francoski kralj to videl, je bil zelo žalosten; in tedaj mu je bilo, kakor pravijo, rečeno: „Francoski kralj, ti maščuj le-to kristijanom storjeno škodo, ki se ne da poravnati!“—

Ako ravno ne moremo terditi, da je ta prikazen gotovo resnična, ker drugi pisatelji nič o njej ne vedo, vendar ni nemogoče, da bi bil Bog na ta način naznanil Ludoviku, koliko so kristijani



terpeli v bitvi zoper Saracene, še preden se je o njej po drugem potu kaj zvedelo, in taka prikazen bi bila lahko spodbudila Ludovika k sklepu, da gre pomagat vernikom zoper njihove nasprotnike; gotovo pa je le to, da je kralj v tej boleznii storil obljubo, da pojde na vojsko zoper sovražnike Kristusove vere in da se je hitro, ko je ozdravel, začelo vse potrebno pripravljati za križansko vojsko.

## O „sončni pesmi“ sv. očeta Frančiška.

Bilo je takrat, ko je sv. Frančišek na očeh hudo bolan v vbo-gi celici pri samostanu sv. Damijana prebival. Tam mu je Bog razodel po goreči molitvi, da pelje pot, po katerem hodi, v večno zveličanje. Poln svetega veselja po tem božjem razodevenju da poklicati Frančišek sv. Klaro in se pogovarja ž njo o ljubezni, katero izkazuje Bog ljudem tudi, ko jih na videz ostro tepe. Mej tem pogovorom pride čas kosila; Frančišek sede k mizi in začne jesti; ali naenkrat se vstavi, vpre oči v nebo ter pravi na ves glas: „Hvaljen bodi Bog, češčen in povikševan nad vse stvari!“ Potem vstane od mize in se verže z nenavadnim gibanjem na tla in ostane tako zamaknjen celo uro. Ko se je zopet zavedel, opominja ga neki brat, Leonard po imenu, kateri je bil priča onega gibanja in krika, da je bilo pač neprimerno, kar je storil. Sv. Frančišek pa odgovori: „Dragi brat! imel sem velik vzrok, da sem to storil; povem ti ga, samo da ne boš o njem govoril z nikomre, dokler bom živ. Ako bi kralj obljubil svojemu podložnemu, da mu bo dal svoje kraljestvo, ali se ne bi imel veseiti le-ta podložni? Kaj sem torej neprimernega storil, ker me je zagotovil Bog svojega kraljestva? Razveselil sem se tega tako, da nisem mogel vderžati veselja svojega serca. Ali to, kar sem storil, ni zadosti; hvaliti hočem Boga še bolje; hvalil bom neprenehoma njegovo sveto ime in povzdigoval ga sè svojimi hvalami. Ostale svoje dni bom pel pesmi v njegovo slavo.“

Potem je sedel, in ko je nekoliko premišljeval, velel je svojemu tovarišu pisati, kar mu bo rekel. In narekoval mu je sedem odstavkov italijanske pesmi, ki se začinja tako-le: „Najvišji, vsegamogočni, dobrotljivi Gospod! Tvoje so hvale in čast in slava in vsi blagoslovi; tebi se samemu spodobijo, najvišji, in noben človek



ni te imenovati vreden. Češčen bodi Bog moj Gospod sè vsomi svojimi stvarmi“ — in potem imenuje sonce, kakor mej vsemi najsvitlejše, največe znamenje lepote, moči in modrosti božje, nadalje mesec in zvezde, veter in zrak in oblake in vreme, vodo, ogenj, zemljo in vse, kar je na nji, in hvali Boga za vsako teh stvari popisovaje njih lastnosti in lepoto. Le-to pesem je želel sv. Frančišek, da naj bi se naučili vsi bratje in vsaki dan jo peli; brat Pacifik pa, ki je bil imeniten pesnik, naj bi jo vbral v lepe enakomerne verstice in odstavke. Ali brata Pacifika takrat ni bilo tam; bil je daleč na Francoskem ali Nizozemeljskem, in zato je menda ostala pesem priprosta, kakor jo je narekoval sv. Frančišek, podobna psalmom in drugim spevom svetega pisma stare in nove zaveze. Imenoval jo je sv. Frančišek „sončno pesem“ ali prav za prav „pesem brata sonca“ zavoljo imenitnosti te najlepše nebeške luči, brez katere ne bi nič moglo rasti in živeti na zemlji, in ker mej stvarmi, za katere Boga hvali, sonce v pesmi prvo imenuje.

Malo dni potem, ko je zložil sv. Frančišek le-to pesem, vstal je velik prepir mej asiškim škofom in svetovno gosposko tega mesta. Škof je del mestno gosposko v cerkveno prepoved, gosposka pa je nasproti prepovedala meščanom, da ne sme nobeden nič opraviti imeti sè škofom, da ne sme nihče nič prodajati njemu ali njegovim domačim, tudi ničesar kupovati od njih. Sv. Frančišek je bil žalosten zavoljo tolike nezloge. Ker ni bilo nikoger, ki bi bil posredoval, da bi se bila naredila sprava, sklenil je to storiti on. Pristavil je svoji pesmi osmi odstavek: „Češčen bodi moj Gospod zavoljo teh, ki odpuščajo zavoljo tvoje ljubezni in terpe težave in britkosti. Blager se njim, ki bodo preterpeli v miru, ker jih boš kronal ti, najvišji!“ Potem je rekel svojim tovarišem: „Pojdite sè vsem zaupanjem v mojem imenu v mestno hišo in recite gosposki, da jih prosim, naj gredo z vami v škofovo palačo. Kedar bodo pred škofom, ne sramujte se nič, pojte kakor pevci Gospodovi le-to pesem s poslednjim odstavkom, katerega sem ji pristavil.“ Tovariši so naredili do pike vse, kar jim je velel. Škof in gosposka so prišli skupaj zavoljo spoštovanja, ki so ga imeli do sv. Frančiška in glejte! ko so slišali peti njegovo pobožno pesem, objeli so se in nasprotno se prosili odpuščenja; milost božja je po priprostih besedah Frančiškove pesmi omečila njih serca.

Ne dolgo po tej dogodbi je bil brat Elija v samostanu sv. Marije Angeljske. Tam se mu je prikazal v sanjah častitljiv starček v beli obleki, kakor papež opravljen; ta je povedal bratu Eli-



ju, da naj bo Frančišek pripravljen, da bo še dve leti hude bolečine terpel, potem pa ga bo rešila smert in peljala ga v večni mir in pokoj, kjer ne bo več nobene bolečine in britkosti. Ob enem je bilo tudi svetemu Frančišku ravno to razodeto, in on je bil priserčno vesel, ker mu je Bog zopet obljubil večno zveličanje in konec mu naznanil tega življenja, kjer se je čutila njegova duša kakor v ječi zaperta. V velikem veselju torej zavoljo obljube in naznanila božjega je sv. Frančišek pristavil „sončni pesmi“ poslednja dva odstavka, kjer hvali Boga zavoljo telesne smerti, obžaluje tiste, ki vmerjo v smertnem grehu, blagruje pa te, ki žive po božji volji, katere pelje smert iz tega življenja v večno zveličanje. Naposled opominja vse, naj časte Boga in hvalo mu dajejo ter v ponižnosti mu služijo.

V prvem zvezku „Cvetja“ stoji, kakor se naši dragi bravci gotovo še spominjajo, cela „sončna pesem“ sv. Frančiška natisnjena. Mnogi pa niso vedeli, zakaj se tako imenuje. Iz tega, kar smo tukaj povedali, bode jim jasno to kakor tudi še druge reči, ki se tičejo te sloveče pesmi. Pristavimo naj le še nekoliko besed. Ako bi se vtegnilo komu čudno zdeti, kako da imenuje sv. Frančišek vse stvari svoje brate ali sestre, naj le pomisli, da je vse stvari Bog vstvaril, da je Bog, kakor naš, tako tudi njih oče; po pravici jih torej smemo imenovati brate in sestre. Zlasti pa je tako govorjenje lepo primerno sv. Frančiška detečji ljubezni do Boga, ljubezni, ki se je v Boga namerjena iz njega razširjevala na vse njegove stvari, katere so bile nasprotno Frančišku tudi vdane s čudovitim nagnjenjem, podobno kakor Adamu v raj, preden je grešil. Če pa naposled sv. Frančišek celo smert imenuje svojo sestro, hoče s tem pač pokazati, kako ljuba in draga mu je, ker ima ponj priti, da ga popelje iz ptuje dežele domov k Očetu v večno, nebeško veselje. Seveda se ne more vsaki veseliti smerti kakor sv. Frančišek. „Gorje bo tem, ki bodo vmerli v smertnem grehu.“ Veseliti se je morejo le tisti, „ki počivajo v božji presveti volji,“ to se pravi tisti, katerih volja je popolnoma podložna božji volji, kateri se nigdar ne vpirajo in ne vojskujejo zoper voljo božjo. Njim „druga smert ne bode mogla žalega storiti.“ Perva smert, je telesna smert, kateri „noben človek, ki živi, ne vteče“; druga smert, ki pride za telesno smertjo, pa je večno pogubljenje, katero tako imenuje že tudi sv. Janez evangelist v skrivnem razodevenju (2, 11 in 21, 8). Večno pogubljenje, pravi torej sv. Frančišek, ne bo moglo zadeti tistih, ki žive popolnoma po božji volji, in zato jih



blagruje. To pa želi sv. oče vsem ljudem; zato nas opominja na koncu svoje pesmi: „Častite in blagoslavlajte mojega Gospoda in za vse hvalite, in s ponižnostjo veliko mu služite!“

## „Smert pravičnega.“

V rimskem dnevniku „*L' Osservatore Romano*,” v 28. listu letošnjega leta, beremo pod gori stoječim napisom spodbudno poročilo o smerti pobožnega brata Herkulana iz Dirute, frančiškana lajika okrajine Umbrije, in nadalje o dogodkih pri njegovem truplu.

Imenovani brat je izročil Gospodu svojo blago dušo v Onanu v akvapendentski škofiji 23. grudna preteklega leta 1879, star 77 let; 52 let pa je v redu svetega Frančiška Bogu služil. Nekako eno leto pred smertjo je bil oslepil, kar pa je prenašal častitljivi starček z najpopolnišo vdanostjo, vedno veselega, pokojnega serca. V sredi preteklega grudna 1870 je bil še na nogah in opravljal vsa svoja navadna opravila. Vendar je menda že čutil, da se mu bliža smert; prosil je namreč svojega gvardijana, ki je moral iti za nekaj dni od doma, naj bi se vernil za praznike v samostan, in ko je slišal, da se je res vernil, bil je tega nenavadno vesel. Skoraj precej nato je zbolel in čez štiri dni je sam prosil za sveto popotnico; ali morala se mu je odreči zavoljo bljuvanja, ki ga je neprenehoma sililo. V tej stiski se oberne častitljivi starček s preživo vero k preblaženi devici Mariji in ne zastonj! po kratki molitvi poneha bljuvanje za celo uro. Mej tem je bolnik kleče na svoji revni postelji z gorečo pobožnostjo prejel presveto rešnje telo. Njegovo pobožno zadržanje pri tem je do solz ginilo vse, ki so ga videli. Ko se je nekoliko časa pomudil v svetem zamišljenju, prosi naj bi se mu podelilo tudi še sveto poslednje olje. Odgovori se mu, da za zdaj ni videti nevarnosti, njegova smert mora še daleč biti. Ali ponižno sicer pa odločno pravi nato častitljivi starček patru Salvatorju iz Asiza, kateri mu je na strani stal: „Storite mi to milost, potolažite me s tem zakramentom svete cerkve; zakaj še ta večer malo po peti uri mene več ne bo.“ Podelil se mu je torej tudi le-ta poslednji sveti zakrament. Starček ves potolažen vzame nato v roke sveti križ, katerega stiska k sebi z neizrekli-vimi čutili in poljublja sè vso vnetostjo svoje žive vere in goreče



ljubezni. Potem prosi mašnika, ki je bil pri njemu, naj ga ne zapusti, tudi za trenotek ne. Ta, derže se besed, ki jih je govoril bolnik glede ure svoje smerti, začne molitve, s katerimi se po predpisu svete cerkve priporoča duša vmirajočega. Bolnik mu sam odgovarja z glasnimi besedami, ki so mu prihajale iz dna serca. Tako se je približala ura, katero je bil starček pred naznanil, in v resnici! pokojnega duha, kakor vedno, brez britkosti poslednjega boja je zaspal v Gospodu, trideset minut po avemariji, to je, o polu šestih zvečer 23. grudna. V pričo je bila samostanska družina in zdravnik, ki ga je zdravil, kateri se je ves ginjen čudil tej sveti smerti.

Drugi dan zjutraj, to je bil ta dan pred svetim božičnim praznikom, preneslo se je truplo pobožnega starčka v cerkev, da bi se tam za njegovo dušo navadne molitve opravile. Tu se je kmalu v veliki množini zbralo onansko ljudstvo, katero je bilo dobrih 14 let priča redkih čednosti brata Herkulana in ga je zato visoko čislalo. Vse se je gujelo okoli merliča in srečnega se je štel vsaki, ako si je mogel dobiti le majhin odrezek njegove obleke ali njegovih las. Pri tem so opazili okoli stoječi, kako je merliču iz neke rane na nogi tekla kri, in zdaj je navdušenje neštete množice tako narastlo, da je vzkazal predstojnik tiste cerkve, boje se kake nerednosti, naj se truplo zapre v trugo in prenese v bližnjo cerkev svetega Roka, da se tam v rako dene. Ali mej tem je prišel onanski župan, kateri je odločil po željah navdušenega ljudstva, naj se truplo še cel božični dan pusti izpostavljeno. Na božični dan zvečer pride celo starešinstvo tistega mesta z ranarjem, da ogleda truplo ter vidi, ali je v resnici truplo brata Herkulana. Ko se je truga odperla, odpre ranar merliču poglavitne žile na rokah kakor na nogah in berž privre iz njih kri v toliki množini, da se je razlila tudi po trugi. To videti stermi ljudstvo in kliče na glas: čudež! in ranar sam prvi odreže košček obleke, pomoči ga v kri in ponavlja tudi on: čudež! — Že je bilo preteklo 48 ur po smerti. Ljudstvo je želelo, da naj se vzame truplo iz truge, in v resnici so ga vzdignili in po koncu postavili, in videlo se je, da je imelo še vedno svojo prirojeno postavo, in vsi udje so bili še popolnoma gibčni. Zdaj, glej! odpre merlič naenkrat obe oči, tako da so mogli vsi videti, in zerkla so bila jasna in svitla kakor živega človeka - dasiravno je bil rajnik, kakor smo že omenili, že okoli eno leto slep - in njegov obraz se je videl vsem kakor nebeški. Ni nam mogoče popisati, kako je zadelo vse pričujoče, ko je mer-



lič oči odperl; navdušenje vernih, ki so pazljivo spremljali vse dogodke, do tukaj povedane, je do verha prikripelo. V svoji gorečnosti pa je bilo ljudstvo po malem s trupla vso obleko zrezalo in stergalo; moralo se je torej vnovič obleči in opasati, da se potem zopet v trugo dene. Ko je torej tam v pričo vsega ljudstva gvardijan, pater Salvator iz Asiza, pobožno ga opravljal, čutil je z velikim čudom in stermenjem, kako mu je merlič sè svojo desnico stisnil njegovo levico in z močjo jo k sebi potegnil, kakor da mu hoče dati poslednje znamenje ljubezni, katero je do njega vedno gojil v svojem življenju.

Razen teh dogodeb bi lahko povedali tudi še več drugih, ki se nam zdi, da se ne morejo imenovati natorne, ali kakor da so se pripetile po naključju. Po noči od 25. do 26. grudna, mej tem ko je bilo truplo še izpostavljeno, postavili ste se dve sveči po libro težki, vsaka na eno stran mertvaškega odra, in te dve sveči ste goreli brez prestanka skoz 14 ur, namreč vse do pogreba, in vendar ste izgoreli le za dva persta, kar so vsi opazili in so se temu tudi ne malo čudili. Druga dogodba, ki ima tudi nekaj čudovitega na sebi, je ta-le: Neki Joahim Sforca iz Onana, ki je bil podveržen božjasti, preskerbel si je bil odrezek od obleke brata Herkulana in ga je na sebi nosil. Na sveti večer, ko je bil sam doma s punčico 15 mesecev staro, katero je deržal na kolenih, napade ga neprevidoma njegova bolezen in z detetom vred pade v ogenj, ki je na ognjišču pred njim gorel. Tako je ostal kakih 20 minut, dokler je prišel njegov svak in njega in otroka iz ognja izlekel, in - kedo bi se ne začudil? cgenj ju ni čisto nič poškodoval, le klobuk Joahimov se je bil v pepel spremenil.

Tako pripoveduje o bratu Herkulanu spred imenovani rimski list. „Sv. Frančiška zvonček“ pristavlja še neko spričevalo P. Salvatorja Asiškega o njegovem življenju in njegovih lepih čednostih, kjer se povdarja njegova gorečnost v molitvi, njegova skerb za snago hiše božje, njegova skromnost, prijaznost in postrežljivost, njegova zderžnost v jedi, njegova posebna ljubezen do čistosti in vboštva, njegova nagla in natančna pokorščina. „Ni čudo“, tako se sklepa to spričevalo, „ako je tako pobožno in spokorno življenje ovenčala tako lepa smert.“

---



## Čertice in življenja rajnice Marije Kosove,

device tretjega reda svetega Frančiška.

(Nadaljevanje.)

Pri vsem svojem hudem terpljenju je bila Mica vedno prijazna in vesela in tako prijetnega in milega govorjenja, da je vsaki bil ginjen v svojem sercu, gdor je jo obiskal, naj je bil še tako posvetnega duha. In to njego milo, prijazno in podučljivo govorjenje smemo pač primerjati priaznemu nageljčku ter ga imenovati četerto cvetlico v njenem duhovnem vertu. Že na obrazu se ji je videla božja ljubezen, čista vest in nedolžno deviško serce. Nekoga svetovnega moža, ki je bil Mico obiskal, slišal sem reči: „Kosovo Mico obiskati je tako dobro, kakor na eksercije iti; še bolj sem bil ginjen po njenih prijaznih in podučljivih pogovorih in njeni veliki poterpežljivosti, kakor pri duhovnih vajah.“ Ljudje so zato Mico tudi radi obiskovali, posebno pa dekleta, celo iz sosednih fara. In slednja si je z verta njenih svetih čednosti kako cvetlico presadila v gredico svojega serca, katere še pred ni imela, ali pa se je pri Mici oživilo in okrepčalo, kar je pred le slabo cvelo. Silno prijazno je priporočevala dekletam ljubezen do Jezusa. Večkrat je rekla: „O dekleta! kako ste srečne, ker lahko v cerkev greste, nauke Jezusove poslušate, ga lahko iz celega serca ljubite, in keder vam je ljubo, ga lahko prejmljete v svetem obhajilu.“ In ko so se dekleta čudile terpljenju in bolečinam njenim, je rekla: „Keder je terpljenje sila hudo, imam naj večo tolažbo, ako se spominim na terpečega Jezusa in si mislim: „Če je toliko terpel zame on, ki je bil brez vsega greha, zakaj bi pa jaz ne terpela rada iz ljubezni do njega, ki sem grešnica?“ Čez vse pa Boga hvalim zato, ker sem v sveti veri rojena in podučena. Ah, ako bi te tolažbe ne imela, bi mi vse moje terpljenje nič ne pomagalo. Zdaj pa sem v naj večih bolečinah polna tolažbe in terpljenje mi je sladkost; prepričana sem namreč, da bolj ko terpim, bolj podobna postanem Jezusu; njemu samemu dopasti, pa so moje vedne želje.“ Tudi je ponačljala tovarišicam, ki so jo milovale, besede Tomaža Kempčana, da ni vreden gledati in spoznavati visokosti božjih reči, gdor ni skušan v marisikateri težavi, zakaj pisano stoji: „Gdor zmaga, temu bodem dal zavžiti od drevesa življenja.“ — Ali ni bilo tako govorjenje, milo prijazno, polno podučljivega duha, v resnici podobno prijazno dišečim nageljčkom? (Dalje prih.)



## Priporočilo.

V cvetnem mesecu maju priporočajmo nebeški materi Mariji posebno tretji red svetega Frančiška, da bi se čedalje lepše razrašal, globoko se vkoreninil v slovenskem ljudstvu in mu obilo koristi prinašal. Priporočajmo ji vnovič tudi naše glasilo tretjega reda „Cvetje z vertov sv. Frančiška.“

---

### Dnevi popolnega odpustka in vesoljne odveze in godovi svetnikov in svetnic redov svetega Frančiška

meseca velikega travna.

1. Zv. Vivald ali Ubald, spoznavavec 3. reda.  
— Vnebohod Kristusov. **P. O.** - *V. O.*
13. Sv. Peter Regalat, spoznavavec 1. reda. **P. O.**  
„ Zv. Anton z Ogerskega, spoznavavec 3. reda.
14. Zv. Frančišek Fabrijanski, spoznavavec 1. reda.
15. Zv. Benvenut Rekanatski, spoznavavec 1. reda.
17. Sv. Paskal Bajlon, spoznavavec 1. reda. **P. O.**  
— Binkuštno nedeljo *V. O.*
18. Sv. Feliks Kantalicijski, spozn. 1. reda. (*P. O. f.*) (**P. O. k.**)
19. (Sv. Ivo, spoznavavec 3. reda. *P. O. f.*)
20. Sv. Bernardin Sjenski, spoznavavec 1. reda. **P. O.**
22. (Zv. Humilijana, vdova 3. reda. *P. O. f.*)
23. Zv. Krispin, spoznavavec 1. reda. (*P. O. f.*) (**P. O. k.**)  
— Praznik presvete Trojice. *V. O.*
25. Prenesenje trupla sv. Frančiška. *P. O.*  
— Praznik presvetega rešnjega telesa. *V. O. \**
28. (Sv. Ferdinand III. kralj, spozn. 3. reda. *P. O. k.*)
29. (Zv. Janez Pradski, marternik 1. reda. *P. O. f.*)  
„ (Zv. Humilijana, vdova 3. reda, *P. O. k.*)  
„ Zv. Herkulan Plagarijski, spozn. 1. reda.
30. (Sv. Ferdinand III. kralj, spozn. 3. reda. *P. O. f.*)  
„ (Zv. Janez Pradski, marternik 1. reda. *P. O. k.*)
31. (Zv. Gerard Vilamanjski, spozn. 3. reda. *P. O. f.*)  
„ (Sv. Angela Mericija, devica 3. reda. *P. O. k.*)

---

\*) Na praznik presvetega rešnjega telesa in skoz celo osmino moro vsakedo, ki je pri sveti maši ali pri duhovnih molitvah, razne odpustke zadobiti od več papežev podeljene.

---